

Κτηνοτροφικά ψυχανθή: Άριστα υποκατάστατα της σόγιας

/ [Πεμπουσία](#)

Το σύνολο των κτηνοτροφικών φυτών που μπορούν να δώσουν ζωτροφές ανήκει σε διάφορες οικογένειες. Από αυτές, ξεχωριστή θέση κατέχει η οικογένεια των ψυχανθών, η δεύτερη κατά σειρά σπουδαιότητας οικογένεια του φυτικού βασιλείου, μετά τα σιτηρά.

Ευνόητο είναι ότι τα καλλιεργούμενα ψυχανθή, ανάλογα με το είδος ή τις οικολογικές τους απαιτήσεις καλλιεργούνται για διάφορους σκοπούς. Ένας από τους σκοπούς αυτούς, πολύ σημαντικός, είναι η διατροφή των ζώων, για την οποία προορίζεται το χόρτο ορισμένων ψυχανθών, όπως η μηδική και τα τριφύλλια ή το χόρτο και τα σπέρματα κάποιων άλλων που χορηγούνται αποκλειστικά στα ζώα (π.χ. ο βίκος) αλλά και το χόρτο και τα σπέρματα κάποιων τρίτων που χρησιμοποιούνται και ως τροφή των ζώων (ανήκουν έτσι στα κτηνοτροφικά ψυχανθή όπως και τα προηγούμενα) αλλά και ως τροφή του ανθρώπου (όσπρια), όπως το λαθούρι, το μπιζέλι, το ρεβύθι ή η ρόβη.

Η μεγάλη οικογένεια των ψυχανθών περιλαμβάνει κτηνοτροφικά φυτά που στη χώρα μας σπέρνονται το φθινόπωρο (Οκτώβριο - Νοέμβριο), εξαιτίας της αυξημένης αντοχής τους στο ψύχος και άλλα λιγότερο ανθεκτικά που σπέρνονται την άνοιξη (Φεβρουάριο - Μάρτιο).

Στην πρώτη κατηγορία ανήκουν από τα ετήσια φυτά ο βίκος, το κτηνοτροφικό μπιζέλι, τα κτηνοτροφικά κουκιά, το κτηνοτροφικό λούπινο, το κτηνοτροφικό λαθούρι, η κτηνοτροφική ρόβη και το τριφύλλι το περσικό, και από τα πολυετή φυτά το τριφύλλι το λειμώνιο.

Στη δεύτερη κατηγορία ανήκουν η σόγια, το κτηνοτροφικό ρεβύθι και το τριφύλλι το αλεξανδρινό (ετήσια φυτά) και η πολυετής μηδική, που είναι το πιο αξιόλογο, το πιο σημαντικό σε παγκόσμια κλίμακα κτηνοτροφικό ψυχανθές.

Στην ίδια κατηγορία των κτηνοτροφικών ψυχανθών ανήκουν και πολλά αυτοφυή είδη φυσικών βοσκοτόπων και λειμώνων, όπως το τριφύλλι το έρπον, το τριφύλλι υβρίδιο, το τριφύλλι το σαρκόχρουν, το τριφύλλι το λάσιο και το τριφύλλι το υπόγειο, ο λωτός, η ονοβρυχίδα, ο μελίλωτος και πολλά άλλα.

Τα κτηνοτροφικά ψυχανθή είναι μια κατηγορία φυτών με διπλή σπουδαιότητα:

Πρώτον γιατί είναι φυτά που τόσο ο σανός (ξηρό χόρτο) όσο και ο καρπός τους αποτελούν αξιόλογες ζωοτροφές υψηλής θρεπτικής αξίας, λόγω της σημαντικής περιεκτικότητάς τους σε πρωτεΐνες (μέχρι 35%, η σόγια μέχρι 50%), ανόργανα άλατα Ca και P και σε βιταμίνες A και D, που θεωρούνται όλα βασικά στη διατροφή των αγροτικών ζώων. Επιπλέον, πρέπει να τονιστεί ότι πέρα από την ποσοτική υπεροχή των κτηνοτροφικών ψυχανθών σε πρωτεΐνες (λευκώματα), αυτές χαρακτηρίζονται ποιοτικά ως ανώτερης βιολογικής αξίας, γεγονός που δίνει πρόσθετη αξία στις ζωοτροφές των ψυχανθών, για τη συμπλήρωση των καρπών των σιτηρών, που μόνα τους δεν έχουν τις κατάλληλες πρωτεΐνες ώστε να συνθέσουν ένα εξισορροπημένο σιτηρέσιο για τα ζώα.

Δεύτερος λόγος που προσθέτει σπουδαιότητα στα κτηνοτροφικά ψυχανθή, είναι το γεγονός ότι όλα τους έχουν τη μοναδική στον κόσμο των φυτών ικανότητα να δεσμεύουν το άζωτο της ατμόσφαιρας, που αποτελεί βασικό στοιχείο διατροφής των φυτών (την ιδιότητα αυτή έχουν όλα τα ψυχανθή) και δεσμεύουν όχι μόνο όσο άζωτο χρειάζονται τα ίδια για την ολοκλήρωση του βιολογικού τους κύκλου, αλλά πολύ περισσότερο ώστε να αφήνουν το περίσσειμα στο έδαφος, σαν προσφορά στην καλλιέργεια που θα ακολουθήσει στο χωράφι. Γι' αυτό λέγονται και φυτά αζωτολόγα ή εμπλουτιστικά του εδάφους. Η μοναδική τους αυτή ιδιότητα,

συμβάλει σημαντικά στη διατήρηση του ισοζυγίου της γονιμότητας του εδάφους και εξοικονομεί δαπάνες για αζωτούχο λίπανση. Συμβάλλουν, εντέλει, στην οικονομία αζώτου στη φύση και στην αναπλήρωση των απωλειών του σε σημαντικό ποσοστό.

Ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες κάθε είδους, τα κτηνοτροφικά ψυχανθή καλλιεργούνται για διάφορους σκοπούς. Μερικά από αυτά, όπως η μηδική και τα τριφύλλια, καλλιεργούνται αποκλειστικά και μόνο για το χόρτο τους, που χρησιμοποιείται στη διατροφή των ζώων υπό διάφορες μορφές, όπως σανός, άλευρο σανού, ενσιρωμένο χόρτο κ.ά. Άλλα πάλι, όπως τα κουκιά και τα λούπινα, καλλιεργούνται για τα ξερά σπέρματά τους, που χρησιμοποιούνται στη διατροφή των ζώων σε διάφορες μορφές και αυτά (αυτούσια, χονδροαλεσμένα, αλευροποιημένα κ.ά.) αμιγή ή και σε μείγματα με καρπούς πολλών δημητριακών, επειδή είναι πολύ πλούσια σε πρωτεΐνες ανώτερης βιολογικής αξίας, όπως αναφέρθηκε προηγούμενα.

Μερικά άλλα κτηνοτροφικά ψυχανθή, όπως ο βίκος, το κτηνοτροφικό μπιζέλι, το λαθούρι, η ρόβη και το κτηνοτροφικό ρεβύθι, καλλιεργούνται τόσο για το χόρτο τους, που χρησιμοποιείται στη διατροφή των ζώων κυρίως ως σανός και σπανιότερα σαν ενσιρωμένο χόρτο, όσο και για τα ξερά σπέρματά τους, που χρησιμοποιούνται αυτούσια συνήθως στη διατροφή των μικρότερων αγροτικών ζώων και των πτηνών.

Τέλος, μερικά ψυχανθή που έχουν την ιδιότητα να δίνουν αρκετή πράσινη βλάστηση νωρίς την άνοιξη, όπως ο βίκος, το κτηνοτροφικό μπιζέλι, τα κτηνοτροφικά κουκιά κ.ά. καλλιεργούνται ως φυτά χλωρής λίπανσης του χωραφιού, οπότε αναστρέφονται και παραχώνονται με τα καλλιεργητικά μηχανήματα στο έδαφος, ώστε η οργανική λίπανση που θα προκύψει από την προοδευτική αποσύνθεση της φυτικής μάζας τους, μαζί με το ατμοσφαιρικό άζωτο που θα δεσμευτεί στις ρίζες τους, να συμβάλουν ουσιαστικά στη βελτίωση της γονιμότητας του εδάφους. Η χλωρή λίπανση αποτελεί επίσης ιδανικό τρόπο λίπανσης στη βιολογική γεωργία.